

CZECHOSLOVAKIA

POLICE

Confidants

ARMED FORCES

SOCIAL STRUCTURE

Class discrimination

INDUSTRY

Uranium

BORDER ZONES

Escapes

PERSECUTION

Deportation

UNRELIABLE CITIZENS RECRUITED FOR MILITARY TRAINING DEPORTED
TO THE USSR

SOURCE SALZBURG : Aged 46, an electrician, resident of RAMZOVÁ - JESENÍK, who stayed there until he left the CSR in February 1952.

DATE OF OBSERVATION : February 1952.

V květnu 1951 nastalo přiostržení situace a všichni politicky nespolehliví a vycvičení vojáci a důstojníci bývalé československé armády, rovněž tak i příslušníci anglické armády byli pozorováni a hlášeni "desítkáři" na komunistických sekretariátech.

Takovými komunistickými udavači v okrese JESENÍK byli: KNIRS Josef, pochůzkář u ČSD, bytem v RAMZOVĚ ve strážním domku, který je zuřivým vyznavačem Stalinismu a Leninismu a pronasledovatelem každého, kdo s ním nesouhlasí. Na jedné schůzi v hotelu v RAMZOVĚ se vyjádřil, že se přihlásil do SNB a bude poslán do JÁCHYMOVA střílet a mučit všechny ty, kteří se nepodřídili komunistickému režimu.

Přímo v JESENÍKU je druhý takový udavač, jménem BOHUŠ /fmu/, vrchní strážmistr SNB, který je pravým postrachem celého okolí. Jmenovaný má na svědomí mnoho lidí, mezi nimi syna bývalého zahraničního důstojníka anglické armády, nadporučíka DAŇKA Josefa, který na jeho udání byl odsouzen na 6 let TNP a t.č. se nachází v JÁCHYMOVĚ.

Asi 15. listopadu 1951 dostávali všichni nespolehliví, i ti, kteří byli pro politické delikty již trestaní, svolávací listky, které byly zároveň i jízdenkou. Svolávací listek měl následující text: Dostavte se 21. listopadu 1951 k vojenské lékařské prohlídce na 8 hodinu ráno. Vojenské doplnovací velitelství v OLOMOUCI, Stalinova 247.

Dne 21. listopadu 1951 dostavilo se z jesenického okresu sh tuto prohlídku asi 60 lidí. Před vchodem do budovy stál svobodník, ozbrojen automatem, u něhož každý musel ukázat svolávací listek a občanskou legitimaci, která mu byla odebrána. Pak byl poslán do I. poschodí, kde stál zase svobodník s automatem, který odebíral svolávací listky a poté byl dotyčný poslán do místnosti, kde se

konala prohlídka. Zde bylo shromážděno již asi 50 lidí, mezi nimi i bývalý důstojník anglické armády DANĚK, restauratér z HORNÍ LIPOVÉ, ČABAJ /fnu/ a okresní soudce BILÝ /fnu/, všichni z jeseňnického okresu.

Za stolem seděli dva důstojníci /NU/, nadporučík a kapitán-lékař. Všichni se musili svléci do poloviny těla a tak předstupovali před tuto komisi. První otázka zněla, zda se cítí dotyčná osoba zdráva, na což většina přítomných odpovídalo záporně, protože z velké části byli zde přítomni staří lidé, někteří bez ruky, bez několika prstů, s křečovými žilami na nohou atd. Druhá otázka byla, co mu tedy schází, pak mávli rukou, že prý to nevadí a další. Po této "důkladné" prohlídce komise odešla. Nikdo z přítomných nesměl opustit místnost, pouze ten, kdo chtěl jít na záchod, byl doprovázen jedním vojínem, ozbrojeným automaticky. Asi o hodinu později byl jeden po druhém vyvoláván k prověrce. Za stolem seděla tříčlenná komise, jeden civil s velkým komunistickým odznakem na klopě, jeden kapitán a major.

Byly kladeny otázky:

Jste členem komunistické strany? Na tuto otázku odpověděl BRÁZDA Augustin, že ne. Byl dotázán proč? Odpověděl, že nikdy komunistou nebyl a nebude. Na to se jej civil ptal, proč nechce být komunistou. Na to jmenovaný odpověděl, že komunisté berou majetek těm, kteří si jej poctivou prací získali. Tak vy nejste s režimem spokojen, ptal se jej dále civil a jmenovaný odpověděl že ne. Vy jste byl trestán, zněla další otázka. Ano, byl jsem trestán proto, že jsem údajně měl pomoci bývalému pilotu československé zahraniční armády v Anglii, KREJČOVI k útěku za hranice. Tak to jste tedy okrádal stát, neboť jste mu dal benzin a olej, který byl státním majetkem, řekl mu jeden z přísedících. Poté, jak jste se vrátil z JACHYMOVA jste řekl, že se těšíte na převrat a pak s politkem se budete dívat, jak budou komunisté v JESENÍKU věšeni. Dobře tedy, můžete jít do KOMÁRNA, aby jste se naučil socialismu, hovořil dále civil.

Poté byl poslán do vedlejší místnosti, kde u stolu seděl důstojník v hodnosti nadporučíka, který vypisoval cestovní rozkazy do KOMÁRNA a do OPAVY. Zde musel každý podepsati prohlášení:

"Já, občan republiky československé potvrzuji svým podpisem, že nevyzradím vojenská tajemství a nebudu žádnému, ani své manželce, dětem, příbuzným, známým a ani žádnému jinému svěřovati věci, které jsou vojenským tajemstvím, neb se tím dopouštím velezrady a provoním-li se, nechť mne stihne spravedlivý a nejpřísnější trest podle zákonů lidově demokratického zřízení a opovržení pracujícího lidu. Při pokusu o útěk, může mne stráž po zavolání stáť, zastřeliti".

Pak dostal cestovní rozkaz. V levém rohu bylo razítko vojenského doplnovacího velitelství v OLOMOUCI a pod tím text: povoláváte se tímto na mimořádné vojenské cvičení na dobu potřeby. Doporučujeme vám, abyste si opatřil kufr 60 x 40 pro svoje potřeby, jídlo s sebou neberte, protože na vojně je jídla dostatek. Vaše rodina dostane po dobu vojenského cvičení podporu ve výši vašeho výdělku.

/more/

Začátkem prosince odejel z OLOMOUCE asi 900 členný transport; transportovaní byli ve věku od 25 do 60 let. Po příjezdu do KOMÁRNA byli zde očekáváni vojenskými hlídkami a vojenskými auty, jimiž byli odváženi do staré vojenské pevnosti. Uvítací řeč měl kapitán ŠKVAREK /fnu/, který řekl: "Byli jste sem povoláni, aby ste se naučili a poznali komunismus a náš režim a záleží na vás, jak dlouho zde budete. Vší snahu a práci budeme sledovati a brzy poznáme, zda se uplatníte ve veřejném životě a budete-li pro náš lidově demokratický režim platnými členy". Poté promluvil major BOŽEK /fnu/: "Jsou mezi vámi inteligenti, tak myslím, že si slova kapitána ŠKVARKA vezmete k srdci. Před vámi jsme zde měli anichy a během 10 dnů jsme z nich udělali vojáky a vše klapalo. Vy jste všichni staří vojáci, většinou důstojníci, tak to musí jít jako na drátkách.

Po prosloveh byli dáni na světnice, kde měli již připraveno prádlo a uniformu. Každý dostal jednu letní a jednu zimní uniformu /byly to staré německé uniformy/ dvoje prádlo a dva páry bot. Pak musili k holiči, který je stříhal na 3 cm.

Prvních 10 dní bylo vyplněno cvičením obrátů a pochodovým cvičením. Instruktory zde byli: četař CIBULKA /fnu/, desátník OLACH /fnu/ a desátník OLAN /fnu/.

Po deseti dnech byli rozděleni na skupiny, podle zdravotního stavu. 9 a V zůstaly zde, kategorie O byla transportována na různá místa, jako DONBAS, MORAVSKÁ OSTRAVA, OPAVA, TRENČÍN a TURČANSKÝ SVATÝ MARTIN.

Kategorie G a V pracovaly v přístavu při překládání zboží. Ze SSSR přicházely lodi s nákladem nábojů pro rychlopalná děla ráže 3,5 cm a náboje pro kulomety. Do SSSR byla odvážena uranová ruda z JÁCHYMOVA, která byla v bednách 40 x 40 x 60 cm. Bedny uvnitř byly pobity olověným plechem, zvnějška byly opatřeny dvěma uchy a zámkem. Váha jedné bedny byla asi 70 až 80 kg. V době od 17. do 23. prosince 1951 bylo odtransportováno celkem 16 vagonů, z nichž každý obsahoval 40 beden.

Po práci měli politické školení na tema: "Lenin - cesta k socialismu", "Armáda nyní a za kapitalistického režimu", atd. Někdy byly jim i předčítány zprávy z novin.

Pracovat musel každý bez ohledu na stáří nebo nemoc. Pracovalo se až do upadu a to ještě za stálého spílání.

Dopisy domů mohli posílat pouze otevřené a prostřednictvím kanceláře. Zpáteční adresu musel každý, bez ohledu na to zda byl v Čechách, na Moravě nebo na práci v TRENČÍNĚ, na letišti v BISKUPIČÍCH atd. adresovati na místo původního určení, v našem případě na P.S. 35 - 00 - G anobe O, V atd. KOMÁRNO. Takže rodinní příslušníci nikdy nevěděli, kde se nachází.

Ačkoliv na povolávacím lístku bylo napsáno, že rodiny dostanou finanční podporu ve výši výdělku, nedostaly nic a byly tak přimuceny žít z ušetřených peněz anebo ženy musely nastoupit práci.

Již při odjezdu z OLOMOUCE se proslýchalo, že transport jest určen k deportaci do SSSR a to se potvrdilo 17. prosince 1951, kdy byly sovětskými loděmi odtransportovány dvě roty v počtu asi 240 mužů. Další transport byl 23. prosince 1951, kdy odjelo asi 120 mužů. Každý transport byl doprovázen do přístavu ozbrojenými hlídkami a předán sovětským vojákům. Mezi transportovanými byli: nadporučík DANĚK, kapitán HUSEK z OLOMOUCE a BEČVÁROVIČ, cukrář z TRENČÍNA. Kam transporty odjely, nebylo nikomu známo:

Mezi zbývajícími vzrůstala každým dnem nervosita, protože nevěděli, kdy na ně přijde řada. Každý den jim bylo kladeno na srdce, že podepsali prohlášení, kde stvrzují, že při pokusu o útěk může je hlídka zastřelit. Přesto bylo zaznamenáno několik pokusů o útěk, ale všichni byli pochyťáni a dáni do pevnostních kobek.

EVAL. COMMENT : No confirmation available, but generally in keeping with other information. For other details about transport of uranium to the USSR see CSR-Soviet treaty of 1945 about uranium /Item No 3313/52/. Conditions in the labor camp in keeping with general trend. Persons names unknown.